

USTAWA

z dnia 2024 r.

o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Art. 1. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 ust. 1 po pkt 119 dodaje się pkt 119a w brzmieniu:

„119a) dochody (przychody), o których mowa:

a) w art. 30a ust. 1 pkt 2 i 2a – w zakresie odsetek i dyskonta od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego, a także dochodów z wykupu takich obligacji przez emitenta, oraz

b) w art. 30a ust. 1 pkt 3,
do wysokości nieprzekraczającej łącznie w roku podatkowym kwoty 100.000 zł.”;

2) w art. 41:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Płatnicy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani pobierać zryczałtowany podatek dochodowy od dokonywanych wypłat (świadczeń) lub stawianych do dyspozycji podatnika pieniędzy lub wartości pieniężnych z tytułów określonych w art. 29, art. 30 ust. 1 pkt 2, 4-5a, 13-17 oraz art. 30a ust. 1 pkt 1-11 oraz 11b-13, z zastrzeżeniem ust. 4cb, 4d, 5, 10, 12 i 21.”,

b) po ust. 4ca dodaje się ust. 4cb w brzmieniu:

„4cb. Płatnik nie jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od dokonywanych przez niego na rzecz podatnika wypłat lub

postawienia do jego dyspozycji pieniędzy lub wartości pieniężnych z tytułów określonych:

a) w art. 30a ust. 1 pkt 2 i 2a – w zakresie odsetek i dyskonta od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego, a także dochodów z wykupu takich obligacji przez emitenta, oraz

b) w art. 30a ust. 1 pkt 3,

jeżeli łączna wysokość tych wypłat, pieniędzy lub wartości pieniężnych nie przekracza w roku podatkowym kwoty 100.000 zł. Płatnik ten obowiązany jest pobierać zryczałtowany podatek dochodowy od nadwyżki ponad tą kwotę.”;

3) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Płatnicy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani przesłać podatnikom, o których mowa:

1) w art. 3 ust. 1, oraz urzędom skarbowym przy pomocy których naczelnicy urzędów skarbowych właściwi według miejsca zamieszkania podatnika wykonują swoje zadania – imienne informacje o wysokości dochodu, o którym mowa w art. 41 ust. 1, sporządzone według ustalonego wzoru;

2) w art. 3 ust. 2a, oraz urzędom skarbowym, przy pomocy których naczelnicy urzędów skarbowych właściwi w sprawach opodatkowania osób zagranicznych wykonują swoje zadania, w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym - imienne informacje sporządzone według ustalonego wzoru, również gdy płatnik w roku podatkowym sporządzał i przekazywał informacje w trybie przewidzianym w ust. 4;

3) w art. 3 ust. 1, w przypadku których pobrali zryczałtowany podatek dochodowy, oraz urzędom skarbowym przy pomocy których naczelnicy urzędów skarbowych właściwi według miejsca zamieszkania podatnika wykonują swoje zadania – imienne informacje o wysokości dochodu, o którym mowa w art. 41 ust. 4cb, sporządzone według ustalonego wzoru.

4) w art. 42g ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Płatnicy oraz podmioty, o których mowa w art. 42a, przesyłają roczne obliczenie podatku, o którym mowa w art. 34 ust. 7, oraz informacje, o których mowa

w art. 34 ust. 8, art. 35 ust. 6, art. 39 ust. 1 i 3, art. 42 ust. 2 pkt 1 i 3, art. 42a ust. 1 oraz art. 42e ust. 6:

- 1) urzędowi skarbowemu - w terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym;
- 2) podatnikowi - w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym.

5) w art. 45 ust. 1a po pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 4 w brzmieniu:

„4) odsetek i dyskonta od obligacji emitowanych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego, a także dochodów z wykupu takich obligacji przez emitenta, oraz odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych, opodatkowanych na zasadach, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 2-3.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

UZASADNIENIE

I. Założenia i skutki projektu

W tym roku obchodzimy 22. rocznicę wprowadzenia “tymczasowego” podatku od zysków kapitałowych, tzw. podatku Belki. To najwyższy czas, by zreformować (a docelowo: zlikwidować) ten szkodliwy i powszechnie krytykowany podatek. Deklaracje składane w okresie kampanii wyborczej z 2023 roku pokazały poparcie większości partii dla zrobienia pierwszego kroku i wprowadzenia wysokiej kwoty wolnej od podatku dla dochodów z lokat i obligacji.

Opodatkowanie oszczędności obniża ludzką skłonność do oszczędzania i inwestowania. Wprowadzenie kwoty wolnej w zakresie podatku od zysków kapitałowych jest szczególnie ważne ze względu na najniższe od początku lat 90. notowania wskaźnika inwestycji do PKB (w 2023 r. było to 16,4%) z prognozą na dalszy spadek według raportu SGH i Forum Ekonomicznego 2023. Dodatkowo inflacja w styczniu 2023 r. wyniosła ponad 16%. W środowisku wysokiej inflacji nominalne “zyski kapitałowe” to realne straty – a mimo to pozostają nadal opodatkowane.

“Podatek Belki” w założeniu miał być rozwiązaniem tymczasowym, natomiast jako uzasadnienie wprowadzanego ponad 20 lat temu podatku wskazywano na zwiększenie wpływów do budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w trudnej sytuacji dochodowej państwa w latach 2001 – 2002. Tymczasem dochody budżetowe z tytułu podatku od zysków kapitałowych są relatywnie niewielkie. Według najnowszych danych Ministerstwa Finansów, wpływy z podatku sięgnęły ok. 5,4 mld zł w I półroczu 2023 r.

Uchwalenie powyższego projektu przewidującego wprowadzenie kwoty wolnej w wysokości do 100 tys. złotych od wspomnianego podatku wpłynie pozytywnie na społeczeństwo, wspierając trend długoterminowego oszczędzania, co ma kluczowe znaczenie w związku z coraz większą niewydolnością systemu emerytalnego oraz prognoz starzejącego się społeczeństwa (według prognoz zawartych w Informacji o sytuacji osób starszych w Polsce za 2022 r. - w latach 2030-2060 przewiduje się pogłębienie się procesu starzenia społeczeństwa. Populacja osób powyżej 65 roku życia w 2060 r. będzie stanowić prawie 40% ogółu ludności). Mniejsza liczba osób w wieku produkcyjnym spowoduje mniejsze wpływy do systemu emerytalnego.

Warto odnotować, że według badań przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych w 2021 r. aż 44,1% respondentów wskazała podatek od zysków kapitałowych jako największą bolączkę inwestowania.

Polityka fiskalna kraju powinna brać przykład z sąsiadów Polski i obierać bardziej wolnościowy kierunek. Przykładów nie należy szukać daleko. Według danych Tax Foundation na Słowacji stawka podatku od zysków kapitałowych w 2022 r. wynosiła 0 procent przy założeniu posiadania instrumentów minimum rok, z zastrzeżeniem, że nie mogą

one wchodzić w skład majątku przedsiębiorstwa. Kolejny przykład również można znaleźć tuż za naszymi granicami, a konkretnie w Czechach, gdzie podatek ten co prawda wpisany jest w PIT, ale przy posiadaniu akcji powyżej 3 lat istnieje zwolnienie z tego podatku.

Wnioskodawcy stoją na stanowisku, iż wprowadzenie kwoty wolnej od podatku od zysków kapitałowych stworzy środowisko przyjazne oszczędzaniu i inwestycjom, co pozytywnie wpłynie na podatników, którzy odczuwają wszechobecną drożyznę, jak i długoterminowo na PKB kraju. Położy kres absurdalnemu opodatkowaniu strat oraz nie będzie stanowił dużej luki w budżecie państwa. Wnioskodawcy proponują częściową likwidację “podatku Belki” sprowadzającą się do zwolnienia dochodów z obligacji Skarbu Państwa (oraz j.s.t.) oraz wkładów oszczędnościowych do łącznej wysokości 100 tys. zł. Tak wysoka kwota wolna oznacza de facto “likwidację” tego podatku dla większości oszczędzających Polaków. Nie będą oni składali żadnych zeznań podatkowych a płatnicy nie będą pobierali żadnego podatku. Z tego też względu projekt przewiduje ograniczony pobór tego podatku przez płatników (o czym dalej), zamiast rozwiązania, w którym jest on pobierany na bieżąco przez płatnika, a podatnik występuje po zakończeniu roku podatkowego o zwrot nadpłaty.

Wnioskodawcy świadomie przyjęli w projekcie ustawy rozwiązanie, zgodnie z którym dany płatnik analizuje jedynie dochody osiągnięte przez podatnika u tego płatnika. Może to prowadzić do sytuacji, w której dany podatnik osiągnie w kilku różnych bankach np. po 90 000 złotych dochodu z lokat w każdym banku, i w ciągu roku podatkowego nie zostanie od niego pobrany żaden podatek, a całość podatku będzie rozliczona dopiero bezpośrednio przez podatnika w rozliczeniu rocznym. Zdaniem wnioskodawców jest to sytuacja akceptowalna. Osoby takie stanowić będą bardzo niewielki odsetek ogółu podatników i zdaniem wnioskodawców nieracjonalne byłoby tworzenie ogromnej i bardzo dotkliwej (zarówno dla płatników, jak i dla ogółu podatników) biurokracji niezbędnej do opodatkowywania tej wąskiej grupy “na bieżąco”. Można też założyć, że podatnicy dysponujący bardzo dużymi oszczędnościami rozproszonymi w wielu instytucjach są jednocześnie osobami o wysokim stopniu wiedzy na temat finansów i podatków (lub korzystającymi z profesjonalnego doradztwa w tym zakresie), w związku z czym będą w stanie się odpowiednio przygotować na konieczność skumulowanej, jednorazowej zapłaty podatku w rozliczeniu rocznym. Warto przy tym zwrócić uwagę, że przyjęte w projekcie ustawy rozwiązanie jest dla tych podatników ekonomicznie korzystne (pozwala obracać pieniędzmi przeznaczonymi na zapłatę podatku przez kilka miesięcy dłużej).

Projekt ustawy wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., a więc zachowane zostanie wystarczająco długie *vacatio legis*, które umożliwi podatnikom i płatnikom dostosowanie się do zmian, a także przygotowanie koniecznych zmian w formularzach podatkowych przez Ministerstwo Finansów.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie będzie negatywnie oddziaływał na dochody jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy będzie negatywnie oddziaływał na budżet państwa. Dochody z tego podatku wynosiły odpowiednio:

- w 2021 r. – 4,15 mld zł;
- w 2020 r. – 3,04 mld zł;
- w 2019 r. – 3,82 mld zł;
- w 2018 r. – 3,85 mld zł;
- w 2017 r. – 3,06 mld zł.

Wprowadzenie rozwiązania w postaci kwoty wolnej od “podatku Belki” w wysokości 100 000 zł nie spowoduje utraty wszystkich dochodów do budżetu państwa z tego tytułu, ale z uwagi na brak szczegółowych danych nie można z całą pewnością określić jak ta kwota będzie się dokładnie kształtować. Niemniej można oszacować ją na nie więcej niż 4 mld zł. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w ostatecznym rozrachunku niższa stawka podatku może długofalowo spowodować wzrost wpływów do budżetu z innych podatków, w wyniku pobudzenia rozwoju gospodarczego kraju i skali inwestycji.

Projekt będzie pozytywnie oddziaływał na majątkowe prawa i obowiązki przedsiębiorców w tym działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy odniesie pozytywne skutki społeczne. Wprowadzenie kwoty wolnej w podatku Belki ograniczy negatywne skutki wysokiej inflacji oraz będzie sprzyjać budowaniu przez Polaków większych oszczędności, co przełoży się na wyższe bezpieczeństwo finansowe polskich rodzin.

II. Komentarz szczegółowy

Zmiana w art. 21 ust. 1

W katalogu zwolnień od PIT dodano punkt 119a), który przewiduje omawiane zwolnienie od PIT do wysokości nieprzekraczającej łącznie w roku podatkowym kwoty 100.000. Kwota zwolnienia dotyczy łącznych dochodów (przychodów) z obligacji S.P. i j.s.t. oraz szeroko rozumianych depozytów. Przepis przy określaniu zakresu zwolnienia odwołuje się do art. 30a ust. 1 pkt 2-3 ustawy. Wybór takiej techniki, zamiast bardziej “tradycyjnego” odwołania się do przepisów o źródłach przychodów (w tym wypadku do art. 17) wynika z tego, że odwołanie się do postanowień art. 30a ust. 1, wydaje się bardziej precyzyjne. Taka technika również jest przewidziana w przepisie dotyczącym zwolnienia od PIT dla niektórych dochodów z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych (art. 21 ust. 1 pkt 131).

Zmiany w art. 41

Projekt przewiduje, że w art. 41 pojawia się nowy ustęp (4cb), który przewiduje specjalne zasady poboru podatku przez płatnika. Stąd w art. 41 ust. 4, pojawia się zastrzeżenie dla ogólnych zasad pobierania 19% zryczałtowanego podatku dochodowego przez płatników. Zgodnie z propozycją wnioskodawców, płatnik będzie zobowiązany do poboru podatku dopiero od dochodów (przychodów) stanowiących nadwyżkę ponad kwotę 100 tys. zł. Dotyczy to tylko wypłat u danego płatnika, który nie wie jakie dochody (przychody) osiąga podatnik w innych miejscach. Jeżeli jednak kwota wypłat przekroczyła w roku podatkowym u jednego płatnika 100 tys. zł to wiadomo, że globalnie kwota dochodu (przychodu) objętego zwolnieniem także jest w przypadku takiego podatnika przekroczona.

Zmiany w art. 42 ust. 2 i art. 42g ust. 1

W przepisie art. 42 ust. 2 został dodany punkt 3, który przewiduje konieczność wysłania informacji przez płatników podatnikom, w stosunku do których pobrano zryczałtowany podatek. Informacja będzie także przesyłana do urzędu skarbowego. Informacja ta ma ułatwić rozliczenie roczne podatku, ale jest także informacją dla administracji skarbowej, że dany podatnik na pewno wykorzystał kwotę zwolnioną od PIT. W konsekwencji w art. 42g ust. 1, który przewiduje terminy przekazania omawianych informacji, dodano odwołanie do art. 42 ust. 2 pkt 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie zobowiązany do opracowania i opublikowania wzorów takich informacji, zgodnie z dyspozycją art. 45b ust. 1 pkt 2 ustawy.

Zmiana w art. 45 ust. 1a

Skutkiem projektu będzie całkowite zwolnienie omawianych dochodów (przychodów) większości podatników. W związku z tym pobór podatku przez płatników także jest ograniczony. Podatnicy, których omawiane dochody (przychody) przekraczają jednak kwotę zwolnioną, będą musieli dokonać samowymiaru podatku - złożyć zeznanie roczne i zapłacić podatek, który nie został pobrany przez płatnika. Z tego względu projekt przewiduje dodanie nowego rodzaju zeznania podatkowego. Minister właściwy do spraw finansów publicznych będzie zobowiązany do opracowania i opublikowania wzoru takiego zeznania, zgodnie z dyspozycją art. 45b ust. 1 pkt 5 ustawy.